

Διαδρομή	4 γραμμικά μονοπάτια που συνενώνονται σε κυκλικό μονοπάτι συνολικού μήκους 13 km και ένα κυκλικό μήκους 3 km
Χρόνος διαδρομής	5,5 ώρες και 1,5 ώρα αντίστοιχα
Βαθμός δυσκολίας	εύκολο μέτριο δύσκολο
Μέγιστο - Ελάχιστο υψόμετρο	1610 m – 1030 m
Γενική περιγραφή	πετρώδες, με έντονες κλίσεις, εξαιρετική θέα και εντυπωσιακούς γεωλογικούς σχηματισμούς
Αφετηρία GPS Coordinates (UTM- WGS84)	Σελλάδι του Καραμανλή: 498901 N/ 3869136 E Μούττη της Χώρας: 496523 N/3869474 E Δόξα Σοι ο Θεός: 496626 N/3868140 E Πυροφ. Μαδαρής: 499558 N/ 3868189 E
Πιο κατάλληλη περίοδος	Μάρτιος - Νοέμβριος
Σημεία προσοχής	κίνδυνος γλιστρήματος από ελεύθερες πέτρες
Πόσιμο νερό στη διαδρομή	στην τοποθεσία «Δόξα Σοι ο Θεός»

Το δάσος «Αδελφοί»

Το σύμπλεγμα των μονοπατιών της «Μούττης της Μαδαρής» βρίσκεται εντός του κρατικού δάσους «Αδελφοί», μιας από τις σημαντικότερες φυσικές περιοχές του νησιού, έκτασης 129 km². Την ευθύνη της διαχείρισης του δάσους έχει το Τμήμα Δασών με κύρια αντικείμενα την πυροπροστασία, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αναψυχή. Το δάσος «Αδελφοί», αποτελεί μέρος της οροσειράς του Τροόδους και στη μεγαλύτερή του έκταση καταλαμβάνει περιοχές της Πιτσιλιάς. Χαρακτηρίζεται από έντονη ορογραφία, που ξεκινά από την ισούψη των 320 m στα βόρεια και φτάνει στα 1610 m στο ψηλότερο σημείο της Μαδαρής, στην κορυφή «Αδελφοί».

Η περιοχή καλύπτεται κυρίως από φυσικές συστάδες τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*) και λατζιάς (*Quercus alnifolia*) ενώ στις ψηλότερες περιοχές εμφανίζεται και ο αόρατος της Μαδαρής (*Juniperus excelsa*) και ο οξύκεδρος αόρατος (*Juniperus oxycedrus*). Ένεκα της μεγάλης φυσικής του αξίας, το δάσος έχει συμπεριληφθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών «Natura 2000». Σημαντικότερα αντικείμενα προστασίας της περιοχής «Natura 2000» αποτελούν οι οικοτόποι της τραχείας πεύκης, της λατζιάς και της χασμοφυτικής βλάστησης καθώς και του κυπριακού κρόκου (*Crocus cyprius*).

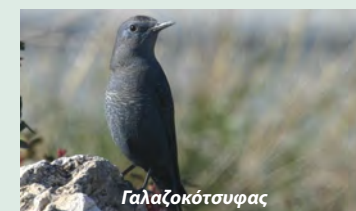

Περιγραφή των μονοπατιών

Το σύμπλεγμα των μονοπατιών της «Μούττης της Μαδαρής» αποτελείται από δύο κυκλικές διαδρομές, οι οποίες εφάπτονται σε πολύ μικρή απόσταση από το πυροφυλάκιο της Μαδαρής που αποτελεί την αφετηρία του μικρότερου κυκλικού μονοπατιού και του πρώτου επιμέρους τμήματος της μεγαλύτερης κυκλικής διαδρομής. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται τα στοιχεία των δύο κυκλικών διαδρομών και της κάθε επιμέρους διαδρομής.

Τμήμα	Όνομα Μονοπατιού	Μήκος (km)	Χρόνος σε ώρες	Βαθμός δυσκολίας
A	Μικρό κυκλικό (Τεισιά της Μαδαρής)	3	1,5	2
B	Μεγάλο κυκλικό	13,0	5,5	2
B1	▶ Πυροφυλάκιο Μαδαρής - Σελλάδι του Καραμανλή	3,6	1,5	3
B2	▶ Σελλάδι του Καραμανλή - Μούττη της Χώρας	3,8	1,5	2
B3	▶ Μούττη της Χώρας - Δόξα Σοι ο Θεός	1,8	0,5	1
B4	▶ Δόξα Σοι ο Θεός - Πυροφυλάκιο Μαδαρής	3,8	2,0	2

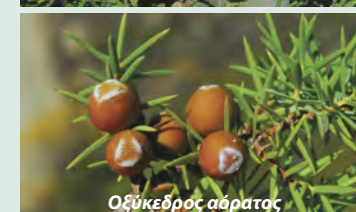
της Μαδαρής είναι η φυσικότητα του τοπίου, η εξαιρετική θέα και το πετρώδες ανάγλυφο, που σε ορισμένα σημεία σχηματίζει έντονες εξάρσεις και μοναδικούς κατακόρυφους διαβασικούς βράχους που κυριαρχούν στο τοπίο. **Το τμήμα B1** αποτελεί το πιο δύσκολο μέρος του μονοπατιού, ένεκα κυρίως της έντονης κατηφορικής πορείας. Παρέχει εξαιρετική θέα προς τον κόλπο της Μόρφου και την οροσειρά του Τροόδους. **Το τμήμα B2** παρέχει θέα προς την Κοιλάδα Κανναβιών - Αγίας Ειρήνης και περνά μέσα από τα «Μαύρα Δάση», μιας από τις φυσικότερες περιοχές της Κύπρου. **Το τμήμα B3** παρέχει άπλετη θέα προς τον κόλπο της Μόρφου και την κοιλάδα Σολέας και τερματίζει σε βρύση με δροσερό πόσιμο νερό. **Το τμήμα B4** εκτείνεται κατά μήκος της κορυφογραμμής της Μαδαρής και προσφέρει εντυπωσιακότερη θέα από το Τρόδος μέχρι και την οροσειρά του Πενταδάκτυλου, τη Λευκωσία και τη Λεμεσό.

Γαλαζοκότσουφας

Αόρατος της Μαδαρής

Οξύκεδρος αόρατος

Το πυροφυλάκιο, όπου και καταλήγει η διαδρομή, κτίστηκε στη σημερινή του θέση το 1931 και έκτοτε επανδρώνεται κατά την θερινή περίοδο για σκοπούς πυροπροστασίας των δασών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η χλωρίδα της περιοχής αφού στην κορυφή της Μαδαρής έχουν εντοπιστεί επτά είδη που περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου, με τα σπάνια και απειλούμενα φυτά της Κύπρου. Μεταξύ αυτών είναι το δέντρο *Celtis tournefortii* (κοκκονιά) και οι πόες *Vincetoxicum canescens*, *Alyssum umbellatum*, *Allium exaltatum* και *Scandix stellata*. Στα μονοπάτια υπάρχουν αρκετές πινακίδες με ονόματα φυτών και πετρωμάτων.

Στην πορεία, εκτός από τον λαγό (*Lepus europaeus*) και την αλεπού (*Vulpes vulpes*), υπάρχει η δυνατότητα να εντοπιστούν ενδημικά είδη γυριών πτηνών όπως η οινάνθη (*Oenanthe cyprica*), το τσαγκαρούδι (*Parus ater cypriones*), η κίσσα (*Garullus glandarius glanzerii*), ο δεντροβάτης (*Certhia brachydactyla dorotheae*), καθώς και αρκετά άλλα είδη μεταξύ των οποίων και ο σπανιότατος γαλαζοκότουφας (*Monticola solitarius*) που συχνάζει στα βράχια.

Πρόσβαση στις αφετηρίες

Το μικρό κυκλικό μονοπάτι έχει αφετηρία το πυροφυλάκιο Μαδαρής, ενώ το μεγάλο κυκλικό μονοπάτι έχει τέσσερις διαφορετικές αφετηρίες που αντιστοιχούν στα τέσσερα επιμέρους τμήματα: 1) το πυροφυλάκιο Μαδαρής που βρίσκεται σε απόσταση 3 km από την έξοδο του δρόμου Χανδριών-Πολυστύπου προς το πυροφυλάκιο (υπάρχει βοηθητική πινακίδα του Τμήματος Δασών). 2) Σελλάδι του Καραμανλή, που βρίσκεται στον δρόμο Σαράντι – Σπήλια σε απόσταση 1,5 km από το Σαράντι και 6 km από τα Σπήλια, 3) Μούττη της Χώρας, που βρίσκεται στον δρόμο Σπήλια-Αγία Ειρήνη σε απόσταση 1 km από τα Σπήλια, 4) η τοποθεσία «Δόξα Σοι ο Θεός» που βρίσκεται στον δρόμο Κυπερούντας – Σπηλιών σε απόσταση 2 km από την Κυπερούντα και 5 km από τα Σπήλια. Η πρόσβαση στις αφετηρίες μπορεί να γίνει βασικά με ιδιωτικά οχήματα. Εναλλακτικά, υπάρχουν επιλογές για τη χρήση αγροτικών λεωφορείων από Λεμεσό και Λευκωσία προς τις γειτονικές κοινότητες. Πληροφορίες για τα δρομολόγια των αγροτικών λεωφορείων είναι διαθέσιμες στους συνδέσμους <http://www.limassolbuses.com/rural-routes> και <http://www.osel.com.cy>.

Υπηρεσίες

Η περιοχή της Μαδαρής αποτελεί παράδεισο για τους λάτρεις της τοπικής φιλοξενίας, της λαϊκής τέχνης και της παραδοσιακής μας κληρονομιάς. Ιδιαίτερο χαρακτήρα παρουσιάζει το ορεινό αγροτικό τοπίο και οι παραδοσιακές αναβαθμίδες. Στα γύρω χωριά υπάρχουν καταστήματα με παραδοσιακά προϊόντα και εδέσματα και αρκετά παραδοσιακά καφενεία και ταβερνούλες που αναδεικνύουν την παραδοσιακή κουζίνα.

Το ταξίδι στην περιοχή μπορεί να συνδυαστεί με αρκετές επιλογές που προσφέρει το πλούσιο δίκτυο υπηρεσιών δασικής αναψυχής του δάσους «Αδελφοί» που αποτελείται από 3 εκδρομικούς χώρους και άλλα 6 μονοπάτια μελέτης της φύσης. Η περιοχή βρίσκεται επίσης πολύ κοντά στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους με μεγάλο εύρος υπηρεσιών αναψυχής. Περισσότερη πληροφόρηση θα βρείτε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Δασών

<http://www.moa.gov.cy/forest>.

Τι πρέπει να προσέξετε

Το Δάσος «Αδελφοί» αποτελεί ανεκτίμητη φυσική κληρονομιά, που δανειστήκαμε από τους προγόνους μας, για να την παραδώσουμε στα παιδιά μας και στις επόμενες γενεές.

- ▶ Ο κίνδυνος πυρκαγιάς στην περιοχή είναι εξαιρετικά μεγάλος. Το άναμμα φωτιάς, σε οποιοδήποτε σημείο των μονοπατιών, απαγορεύεται αυστηρά. Αποφεύγουμε το κάπνισμα καθώς περπατάμε.
- ▶ Σεβόμαστε την ηρεμία του χώρου. Το δάσος αποτελεί το σπίτι για εκατοντάδες ζωικούς οργανισμούς και χώρο ξεκούρασης και ηρεμίας αρκετών άλλων επισκεπτών.
- ▶ Το κόψιμο φυτών, η απόσπαση πετρωμάτων και η παρενόχληση της πανίδας υποβαθμίζουν τα δασικά μας οικοσυστήματα και απαγορεύονται από τη Δασική Νομοθεσία.
- ▶ Δεν ρυπαίνουμε το περιβάλλον και παίρνουμε μαζί μας τυχόν σκουπίδια.
- ▶ Σε περίπτωση που αντιληφθούμε καπνό ή φωτιά επικοινωνούμε αμέσως με το Τμήμα Δασών στο τηλ. 1407.

Για να απολαύσετε την περιήγησή σας στο δάσος με ασφάλεια, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι:

- ▶ Η περιοχή του δάσους «Αδελφοί» χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα και έντονα καιρικά φαινόμενα όπως σφοδρούς ανέμους, καταιγίδες και κεραυνούς. Ελέγχετε την πρόγνωση του καιρού για την περιοχή και αποφεύγετε το περπάτημα κάτω από τέτοιες ακραίες συνθήκες.
- ▶ Σε περίπτωση κινδύνου, η χρήση ασύρματης επικοινωνίας μπορεί να αποβεί σωτήρια. Ενημερώνετε κάποιο δικό σας άτομο, για την ώρα που μπαίνετε στο μονοπάτι και για την αναμενόμενη ώρα εξόδου σας.
- ▶ Μη βγαίνετε από την πορεία των μονοπατιών. Το περπάτημα έξω από το μονοπάτι και ιδιαίτερα στα βράχια, μπορεί να σας εκθέσει σε κίνδυνο από πτώση βράχων, ολίσθηση ή πτώση. Φοράτε πάντοτε κατάλληλα υποδήματα.

Για οποιοδήποτε πληροφορίες, παράπονα, εισηγήσεις και βοήθεια επικοινωνήστε με τη Δασική Περιφέρεια Τροόδους στο τηλέφωνο 22608512 ή με email: troadosdiv@fd.moa.gov.cy.

Κυπριακός κρίκος Τα τεισιά της Μαδαρής Ο αόρατος της Μαδαρής

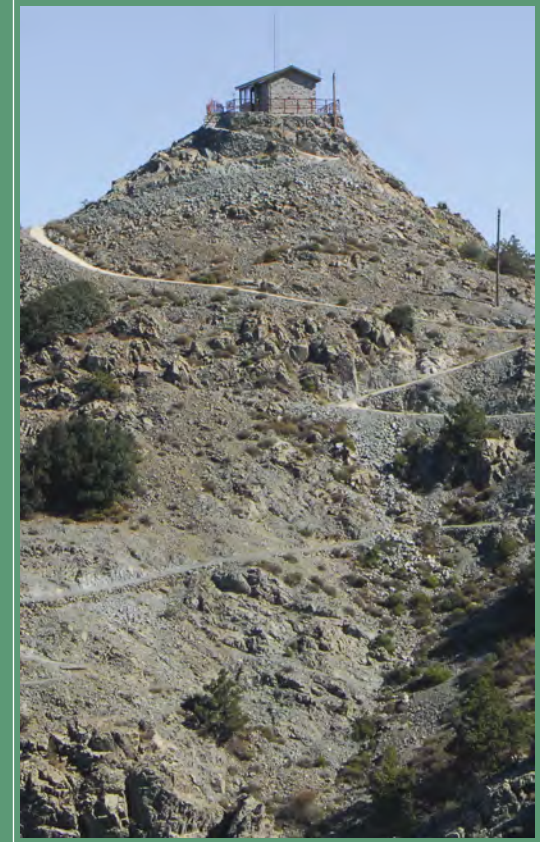

Γ.Τ.Π. 207/2014 – 5.000
Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
Εκτύπωση: Printco Ltd

Τυπώθηκε σε ανακυκλωμένο χαρτί

Μονοπάτια της Μούττης της Μαδαρής

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων
και Περιβάλλοντος
Τμήμα Δασών

2014